

Важливо продовжувати освіту, самоосвіту, розвивати професійні навички. Потрібні добрі та дружні стосунки з колегами. У процесі отримання нових знань, будучи в оточенні інших професіоналів, особистість отримує можливість обговорювати з іншими професійні проблеми. І, звичайно, менша ймовірність виникнення емоційного вигорання, якщо є психологічна підтримка, можливість чи перспектива професійного зростання. Загальні для всіх рекомендації – це регулярні фізичні вправи, достатній сон, хороше харчування. Елементарні умови психологічної підтримки можуть бути безпосередньо на робочому місці. Корисним може бути також звернення до професійного психолога, з яким можна не тільки обговорити свій стан, свої переживання, проблеми, знайти якийсь прийнятний вихід, а й вивчити методи саморегуляції та самодопомоги, які можна буде потім використовувати самостійно. Крім того, люди, які гостро потребують допомоги, у зв'язку з тим, що переживають кризу, можуть отримати допомогу, відчувати турботу про себе.

Список використаних джерел:

1. Емоційне вигорання або синдром двадцять першого століття [Електронний ресурс]. 2020. Режим доступу до ресурсу: <https://delta-med.com.ua/emotsijne-vygorannya-abo-syndrom-dvadsyat-pershogo-stolittya/>.
2. Зливков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. К. : Педагогічна думка, 2016. 219 с.
3. Киселиця О. М., Богданюк А. М., Гуліна Л. В., Свекла Р. М. Прогнозування та запобігання синдрому професійного вигорання і хронічної втоми учителів фізичної культури. *Молодий вчений*. 2018. № 3.3 (55.3). С. 89–92.
4. Профілактика та подолання професійного та емоційного вигорання : методичні рекомендації для спеціалістів соціальних служб / підготовлені Балакіревою К. О.; Проект програми розвитку ООН «Підтримка реформи соціального сектору в Україні». К., б. р. 45 с.
5. Freudenberger H. J. Staff Burn-Out. *The Society for the Psychological Study of Social Issues*. 1974. Volume 30, Issue 1. P. 159–165.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ПРИ ВИКЛАДАННІ БІОЛОГІЇ

Комісова Т. Є., Лепшеєва М. С.
(Харків, Україна)

У сучасних реаліях пандемії, дистанційна освіта була головним джерелом отримання знань всіх здобувачів, а у зв'язку з воєнним положенням мобільне навчання стало єдиним можливим варіантом отримання освіти в нашій країні.

Науково-методичні основи викладання дистанційної освіти дуже швидко розвиваються та крокують у реаліях сьогодення. Проблемам розвитку онлайн освіти присвячено дуже багато наукових робіт іноземних вчених, таких як: Д. Кіган, А. Кларк, М. Сімонсон, М. Томпсон, М. Мур та вітчизняних науковців: В. Олійника, О. Андрєєвої, І. Козубовської, Г. Козлакової, А. Хуторського, Є. Полат, інші. Та незважаючи на велику кількість наукових досліджень сучасна дистанційна освіта в Україні у більшості випадків нагадує традиційні форми заочного навчання, без застосування всіх можливостей принципово нових форм і методів [1]. Аналізуючи поняття «дистанційна освіта», ми можемо зазначити, що це змога отримувати знання та навчатися з будь якої точки світу, віддалено від закладу освіти і в будь який зручний для здобувача час.

Дистанційне навчання в сучасному світі здійснюється за допомогою різноманітних технологій, які відрізняються за формою подання навчальних матеріалів; за технологією організації контролю навчального процесу; наявністю посередника в системі навчання або за централізованою формою навчання; за ступенем використання телекомунікацій і персональних комп'ютерів; за ступенем впровадження в технології навчання звичайних методів ведення освітнього процесу [2]. Відмінною особливістю мобільного навчання є надання здобувачам можливості самим отримувати необхідні знання, користуючись розвиненими інформаційними ресурсами, а саме: базами даних, персональними комп'ютерами, навчальними та контролюючими системами, відео- і аудіозаписами, електронними бібліотеками, відео- і телевізійних лекцій, круглих столів, тощо. Навчальний процес на базі комп'ютерних технологій та Інтернету обов'язково передбачає диференціацію та індивідуалізацію освіти і навчання [3].

Готовність вчителя біології до дистанційного навчання залежить від розуміння значення і суті формування цілісного світогляду на основі рівноцінного освоєння компонентів змісту освіти та володіння дієвими методичними засобами проєктування, та їх освоєння учнями [4].

На сьогоднішній день існує багато рішень для системи дистанційного навчання різних навчальних предметів, відмінних технічними можливостями, наявністю і рівнем складності різних функціональних компонентів [5].

Біологія є наукою природничого циклу, вивчення якої передбачає застосування провідних і традиційних методик, а саме: порівняння, дослід, опис, експеримент, спостереження. Базуючись на власний досвід, при формуванні і розвитку пізнавального інтересу в учнів до предмету «Біологія», під час дистанційного навчання нами виділено такі характерні підходи:

1) різноманітність навчання, що може проявлятися в комбінаціях різних прийомів методики викладання;

- 2) розробляти урок з позиції діяльнісного підходу;
- 3) при підготовці навчального матеріалу до уроку за можливістю спиратися на життєвий досвід (це буде викликати інтерес в учнів);
- 4) підбирати навчальний матеріал, який буде мотивувати для виконання самостійної освітньої діяльності, вирішувати проблемні завдання;
- 5) розуміння важливості вивчення біології;
- 6) систематичність і різноманітність контролю засвоєння пройденого матеріалу, вміння застосовувати набуті компетентності на практиці. Зібраний нами матеріал представлений презентаціями, текстом, звуком та відеорядом, базою тестових завдань різного рівня складності, а також скринькою певних онлайн ресурсів.

Спираючись на власний досвід, під час дистанційного вивчення біології, варті уваги наступні онлайн ресурси:

e-Anatomy – інтерактивний додаток, який побудований у стилі атласу із анатомії. В цьому додатку розміщені зображення зрізів тканин та органів людини.

<https://naurok.ua/> – ресурс, на якому можна робити та знайти розробки уроків, презентації, тестові завдання, які можна проходити відразу на платформі.

<https://www.scilab.org/> – дає можливість створювати 3D-моделі та графіки різних процесів.

Flor Animal – сайт із розробками онлайн-тестів з біології, на цьому сайті зібрано безліч тестових завдань різного характеру та складності.

Team Lab Body – онлайн-додаток, в якому розміщені 3D-моделі тіла людини. За допомогою цього ресурсу можна вивчати анатомію, фізіологію. Цей додаток дозволяє торкатися тіла людини та відчувати всі його особливості ніби наяву.

<https://learnin.gapps.org/> – платформа, яка містить різні завдання практичного та теоретичного характеру, де також можна проходити тести, збирати різні пазли, проходити навчальні ігри.

Треба зазначити, що і організація самостійної роботи учнів у процесі вивчення біології, яка проходить в умовах дистанційного навчання, дозволяє оптимізувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, сприяє засвоєнню теоретичного матеріалу з дисципліни та виробленню у них навичок самостійного здобуття знань.

Список використаних джерел:

1. Марусей Т. В., Білик Т. Л. Сучасні тенденції розвитку дистанційної освіти в Україні. Збірник наукових статей з Міжнародної науково-практичної конференції (онлайн), організованої для наукових працівників університетів, од. Наукові дослідження та дослідження з країн колишнього Радянського Союзу і колишньої Югославії. 2018. №40. URL: http://конференция.com.ua/files/80_03.pdf#page=14 (дата звернення 18.04.2022)

2. Толочко В. М. Проблемні аспекти дистанційної форми освіти таможливості її використання в Україні. *Провізор*. 2009. № 11. URL: <https://goo.su/hA9fO> (дата звернення 20.04.22)

3. Назар М. М. Характерні психологічні особливості дистанційної освіти через мережу інтернет. URL: <https://goo.su/ZzKNP> (дата звернення 18.04.22)

4. Логвіна-Бик Т., Бик Н. Вплив сучасності на науку та практику організації дистанційного навчання при викладанні природознавства, біології та екології: психолого-педагогічний аспект. Міжнародна науково-практична конференція «IMPACT OF MODERNITY ON SCIENCE AND PRACTICE». 2020. № 12. URL: <https://goo.su/k0aVR9> (дата звернення 23.04.2022)

5. Андрійчук (Радиш) Н. Б., Гвозд'ї С. П. Використання дистанційних ресурсів при вивченні біології людини у загальноосвітній школі. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. 2021. № 5. URL: <https://goo.su/FWB1> (дата звернення 21.04.2022)

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Кондель В. М.
(Полтава, Україна)

Третій місяць в Україні триває війна через віроломне російське вторгнення на нашу територію. 24 лютого 2022 року згідно з Указом Президента № 64/2022 в Україні оголошено воєнний стан терміном на 30 діб з подальшим його продовженням [3]. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» характеризує воєнний стан як особливий правовий режим у випадку збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України та її територіальній цілісності. В цей час відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування надаються повноваження, необхідні для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки з тимчасовим, зумовленим загрозою, обмеженням конституційних прав і свобод громадян із зазначенням строку дії цих обмежень [4].

З огляду на існуючу загрозу життю і здоров'ю населення України внаслідок збройної агресії надзвичайно важливими є заходи правового режиму воєнного стану, направлені на ефективне використання фонду захисних споруд цивільного захисту, а також проведення евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей.